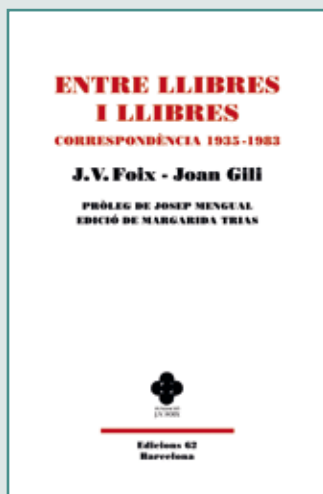

Entre llibres i llibres: correspondència

J.V. FOIX – JOAN GILI
Edicions 62
Barcelona 2021
150 pàgines

enguany la Fundació J.V. Foix i, d'ençà l'any 2000 en la seva comesa d'editar un volum anual que aplegui harmònicament escrits inèdits del poeta i d'altres ja publicats en l'obra completa de Foix, ix *Entre llibres i llibres: correspondència J.V. Foix – Joan Gili (1935-1983)*. Es tracta d'una recopilació de missives escrites i trameses entre J.V. Foix i Joan Gili, essent aquest darrer el seu cunyat.

En aquesta edició, se'ns mostra un investigador en poesia poc conegut, doncs el poeta empra un llenguatge planer i distés en l'exercici de comunicar-se amb Gili. És el Foix més íntim, el menys revelat, el més proper, el qui parla dels seus quefers i les seves inquietuds, el que dibuixa el context de guerra i post-guerra civil, el qui troba en els versos i en les arts en el seu conjunt, el cau des d'on defugir d'aquesta realitat: l'enfrontament armat, la decadència de la llengua, de la cultura i de les institucions del país i l'allunyament dels clàssics grecs i llatins que configuraren la jàssera de les societats mediterrànies.

Gili: l'ambaixador de Catalunya al Regne Unit

Un dels valors afegits d'aquest volum és la introducció a la figura de Joan Gili, editor, traductor, llibrer i propietari de la Dolphin Bookshop, establert a Londres i, posteriorment i arran de la Segona Guerra Mundial, a Oxford.

Josep Mengual elabora al pròleg un breu i exhaustiu repàs biogràfic de la prolífica trajectòria de Gili, centrant-se especialment en els llibres que edità però que també traduï del català i del castellà a l'anglès. Així, la Dolphin Bookshop s'erigí com un centre de referència per a hispanòfils que volgueren cercar llibres específics en la matèria. De l'epistolari n'extraïem el catàleg que Gili confeccionava anualment i on anunciava les darreres adquisicions disponibles a la llibreria i que, posteriorment, trameïa a J.V. Foix per a rebre'n els seus comentaris. Mengual també destaca la seva col·laboració amb La Publicitat; la Institució de les Lletres Catalanes i el Casal Català de Londres. La seva obra més rellevant fou *Introductory Catalan Grammar*, un llibre de referència de les normes del català a l'esfera anglosaxona. Per tota la seva feina al servei del país, l'any 1983 rebé la Creu de Sant Jordi concedida per la Generalitat de Catalunya.

La confiteria Foix durant la Guerra Civil: el cau on albergar l'acció política

Mitjançant el conjunt de missives que daten des de l'any 1935 fins a la darrera elaborada l'any 1983, al norantè aniversari del poeta, ambdós protagonistes ens dibuixen un context molt més ampli de la guerra i la postguerra a Catalunya. Per una banda, es fa palès un Foix que es refugia dins els establiments Foix de Sarrià per passar desapercebut per la repressió franquista en un període de fervent acció política. Des d'aquest punt de vista, Jordi Madern, el seu nebot valencià i actual gerent dels establiments, relata el fet que, quan acudien a la pastisseria i demanaven per J.V. Foix, el poeta sortia de darrere el taulell vestit de pastisser i exclamava: «no hi és, ha marxat». Ell mateix defineix la seva posició: «El meu isolament és voluntari. Sóc un "equidistant" [...] Penso com un britànic mitjà. Sóc un home de síntesi. Però l'hora és dels qui prefereixen polaritzar-se» (Foix, p. 73).

El poeta també parla de la dificultat que té per a ésser proveït de matèries primeres per a la pastisseria: «tinc l'obrador amb poca gent per mor de les mobilitzacions i ni em puc moure, com aquell qui diu, del

peu del forn. De més: sucre? Feina de dies per a trobar-ne; ous? És ben difícil heurè'n; farina ¿qui en té?» (Foix, 1937: p. 39). És en aquest instant quan, per manca de mantega, a la pastisseria comencen a elaborar croissants amb llard de porc. Foix també adverteix de la davallada de clientela als establiments «l les botigues, buides com un bagul per estrenar, són víctimes de les teranyines» (Foix, 1938: p.49).

La gestació de tres obres cabdals per a la literatura catalana

Aquest recull ens és testimoni de la gestació de tres obres cabdals de Fòcius: *Sol, i de dol* (1947); *Les irrealis omegues* (1949) i *Onze Nadals i un Cap d'Any* (1960). De les quals, Foix n'esmena els tràmits de publicació i d'edició al nostre país sota el segell de L'Amic de les Arts, així com també les ressenyes i la recepció que aquestes obtingueren.

Darrerament, l'edició fineix amb un annex on s'apleguen reproduccions de postals nadalenques que J.V. Foix va trametre a Joan Gili; la traducció dels versos de Foix a l'anglès, a cura del propi Gili i un llibret distribuït pel llibrer Joaquim Estrems amb un conjunt de crítiques a l'obra *Sol, i de dol* (1947), que duia per objecte promocionar la publicació del següent volum que aquell any eixia al Carrer Pelai, 46: *Les irrealis omegues* (1949).■

JOAN RUIZ GEGÚNDEZ

La revolta de Cramòvia i altres contes

DAVID VILA ROS
Voliana Edicions
Barcelona 2021
154 pàgines

David Vila i Ros, apassionat de la llengua i de la literatura, ens fa avinent un nou recull de contes (publicat per Voliana Edicions, una editorial que, gràcies a les inclinacions personals per aquest gènere de l'editor Jordi Solé i Camardons, s'està fent puntera en la promoció del conte com a gènere). Vila ja n'hi havia publicat un parell més, a la mateixa editorial.

Aquest tercer recull incideix en alguns aspectes dels precedents, però també aporta novetats interessants. Els contes que integren aquest volum tenen una varietat considerable, que oscil·laria entre el conte curt i l'aforisme, passant pel microrelat. En les tres configuracions literàries, David Vila i Ros se'n surt amb escreix.

Dins l'aforisme (o potser el microrelat?), Vila ens amolla sentències tan contundents com aquesta: «Voliem fer la revolució, però ens agradava massa el peix. Al cove.» Es pot condensar en menys paraules i, d'altra banda, amb més contundència l'exposició de la majoria dels mals que han afectat el moviment nacional català durant aquestes últimes dècades? S'ha de tenir un gran domini no solament del llenguatge, sinó també de la conceptualització pura, per a dur a terme aquests exercicis extraordinaris.

Dins l'àmbit del microrelat, l'autor ens mostra construccions tan impactants com aquesta, que també val més que moltes explicacions de la relació dialèctica entre l'individu i la societat: «En quatre dies hem bastit un imperi on mai no es pon la lluna, amb bons i dolents, himnes èpics i llibres sagrats, perfums encisadors i secrets d'estat. I ara ens toca defensar-lo dels bàrbars de fora i dels monstres de dins. I ho farem perquè tu i jo ja no som tu i jo. Tu i jo som nosaltres. I som un imperi.»